

Esteve Plantada, EL TEMPS, 21 d'abril del 2019

«SÓC UN ESCRIPTOR MÈDIUM, EM DEIXO GUIAR PER LES VEUS QUE SENTO»

Damià Bardera publica 'Un circ al pati de casa', una antologia de 40 contes escrits amb màxima dedicació literària: "No escric per passar el temps, sinó per fer una obra", assegura.

Damià Bardera (Viladamat, 1982) és un dels escriptors més singulars i robustos de tot el panorama literari català. I, no obstant, té una obra que ha passat desapercibuda per bona part del públic i dels crítics del país. Aquest és el buit que vol reparar *Un circ al pati de casa* (Empúries), llibre que recull **una quarantena dels seus millors contes i microcontes**, amb sis d'inèdits. "Ha estat un temps de silenci autoimposat", explica, després de l'aturada editorial, habituada a un llibre a l'any, en bona part a **El Cep i la Nansa**.

"Quan escrivia, creia que el públic era més ampli del que em trobava. Jo ho donava tot, escrivint, perquè sempre m'hi jugo la vida. Quedo exhaust espiritualment". I així va ser com, després de set llibres, Bardera va voler fer una aturada indefinida "i reorientar l'estratègia". En aquest moment és quan arriba l'oportunitat de fer el recull de relats, de la mà d'Empúries i l'editor **Josep Lluch**, a qui "haig d'agraciar-li molt la feina i l'entusiasme". A *Un circ al pati de casa* el bo i millor de la seva obra, mutilacions i escenes grotesques que ens remetent a una infantesa a mig camí de la tendresa i la crueltat, amb animals i personatges esguerrats, traumes i dosis d'humor.

"És una antologia pensada per la gent que no m'havia llegit", treballada a consciència. "Ens hem esmerçat molt en la tria i en l'ordre. Podríem dir que és un llibre nou amb contes vells". Van tenir cura de quina era la selecció final, la justa i convenient, combinant la temàtica, les extensions dels contes i procurant que

fos **un bon tast**, oferint al nou lector uns contes menys escatològics i menys *gore* de l'habitual. "Crec que l'obra s'aguanta, és una selecció amb els contes que tenen més autonomia".

L'obra com a mosaic de l'inconscient

La mostra és prou rica de les aptituds literàries de Bardera, **sempre fi, essencial, poètic**. Són microncontes i contes condensats, tots ells molt simbòlics, alguns *in media res* o sense final a l'ús. Però tots fets amb la voluntat de ser narracions. "La pulsio narrativa hi és, perquè jo vull narrar. Però l'arquitectura s'assembla més a un poemari que a una novel·la. Concebo els llibres de manera orgànica, i ha acabat sent que cadascun signifiquen una fase espiritual viscuda –confessa–. No veig un fil d'evolució en la meva obra, la veig més com un gran mosaic on cada llibre és una peça. No hi ha una evolució. Un llibre és una inspiració poètica, el fragment que reculls del teu inconscient".

Un altre dels aspectes que sorprèn de la seva literatura és l'escenari, sempre al **món rural**, un fet que comparteix amb algunes de les veus més exitoses de les noves generacions literàries. "En el meu cas, si és rural no és perquè ho hagi triat, sinó perquè no podia ser d'una altra manera. Jo no escullo escriure el que he escrit, se m'imposa. Soc un escriptor mèdiu, em deixo guiar per les veus que sento. Després és quan apareix la pulsio de donar-li forma. Per què escrius sobre amputacions? No ho sé, perquè alguna cosa m'hi porta". En l'obra de Bardera, el món rural és només un escenari, totalment secundari. "M'interessa més mostrar la fira de monstres i l'apocalipsi al pati de casa, tal com ha fet veure algun crític".

I fer-ho amb elements com l'humor. "Jo m'ho passo bé, escrivint. Quan no m'ho passi bé, ho deixaré", assegura, amb una rialla taxativa i que sona honesta. "No acabo d'entendre **la gent que escriu amb el fre de mà posat**. Aquella gent que escriu per agradar. Jo escric perquè no puc no escriure i no puc canviar una coma per agradar més o menys. Si a la vida ja vas llimant, ¿com pot ser que a la

literatura no vulguis molestar ningú?". I assegura que la literatura és un mirall que reflexa l'autor. "Hi ha gent que escriu per agradar i per agradar-se. Però si el mirall et torna coses que no t'agraden, t'has d'aguantar".

La immoralitat dels arquetips

És un dels riscos de donar-ho tot, com a autor. "Com que escriu per automatismes psíquics, em surten records que no m'agraden". Bardera escriu de manera pre-racional. "Quan toques els arquetips et surt literatura universal, per més local que siguis. Al final, els arquetips són experiències seminals de l'ésser humà, per això els meus personatges són tan de joguina, del món dels nens. I l'inconscient és amoral". Per això, quan la gent intenta fer lectures morals de la seva literatura, nascuda en l'ambient dels arquetips, no se'n surt. "És com el món dels deus grecs, que són passats de rosca perquè es troben fora dels codis de la moral. Com les faules, com els animals. La gent no està acostumada a això i **es pensa que vull provocar**. Però no, qui provoca és el teu subconscient".

Contes de tall clàssic i neguit contemporani, escrits a la manera del cisellador, amb paciència i màxima dedicació literària. "La proposta pot semblar molt innovadora, però el meu plantejament és totalment clàssic. **No escriu per passar el temps, sinó per fer una obra**. En la mesura que tens voluntat de clàssic acabes entroncant amb una tradició i l'acabes renovant", assenyala. "I només ho pots fer sincerament si tens aquesta voluntat. El que no pot ser és anar sense ambició. La gràcia de la literatura és aportar una mirada nova, perquè en la mesura que trobes una veu pròpia, podràs aportar coses diferents". Un tot o res literari que Bardera entoma amb tot l'encert possible.